וירא ב

א. חז"ל זאגן[1], אז „בשכר שאמר אברהם אבינו ואנכי עפר ואפר[2] זכו בניו לשתי מצות אפר[3] פרה ועפר סוטה".

עס איז ידוע, אז דער אויבערשטער גיט שכר אין אן אופן פון מדה כנגד מדה'. איז דערפון מובן אויך בנדו"ד[4], אז די שייכות פון די צוויי מצוות „אפר פרה ועפר סוטה" צו אמירת אברהם „ואנכי עפר ואפר", איז ניט נאר מצד דעם דמיון פון די ווערטער[6] („עפר ואפר"), נאר ווייל דער תוכן פון די צוויי מצוות איז ענלעך צום תוכן פון הנהגת אברהם באופן פון „ואנכי עפר ואפר" (ענווה ושפלות בתכלית[7]) — דאַרף מען פאַרשטיין, אין וואַס באַשטייט די תוכנ־ דיקע שייכות ביניהם.

לכאורה איז, אדרבה: דער תוכן (פנימי) פון פרה אדומה איז גאַר אן ענין הפכי פון עבודתו של אברהם:

מדתו של אברהם איז מדת החסד, אברהם אוהבי[8], וכידוע אז אברהם איז געווען אַ נדיב בממונו בגופו ובנפשו[9], ביז אז „אמרה מדת החסד כל ימי כו' אברהם עמד שם במקומי"[10] — ער האָט מחליף געווען מדת החסד:

משא"כ פרה אדומה איז ענינה גבורה בתכלית, ווי עס שטייט אין זהר[11] אז „פרה דקבילת מן שמאלא" (ובפרט ע"פ המבואר אין כתבי האריז"ל[12], אז פרה, בתוספת ה"א, איז מרמז אויף די אלע ה' גבורות): און דערצו איז עס „(פרה) אדומה", וואס אויך דער מראה אדום איז מרמז אויף גבורות[13] — און נאכמער: זי דאַרף זיין „תמימה באדמימות"[14] — גבורות בתכליתי[15].

ויתרה מזה זאגט ער אין מדרש[16] אז די אלע פיר תנאים בפרה: אדומה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עלי' עול — גייען אויף די פיר[17] גלי'ות.

---

1) סוטה יז, א. חולין פח, סע"ב.

2) פרשתנו יח, כז.

3) כ"ה הסדר בסוטה וחולין שם. וראה הגהה על הגליון שם.

4) ראה סוטה ח, ב ואילך. ועוד. וראה תניא פל"ט (נג, א): משכרה נדע מהותה.

5) וראה חדא"ג מהרש"א חולין שם. עיון יעקב לע"י סוטה שם. נצח ישראל להמהר"ל פנ"ז. ועוד.

6) וכן מצד הגימטריא — ראה בעה"ט פרשתנו שם.

7) ראה חולין פט, א. ועוד.

8) ישע' מא, ח. וראה ס' הערכים־חב"ד ערך אברהם אבינו ס"א־ג. ושנ"נ.

9) ראה ארחות צדיקים שער יז: בממון . . בגוף . . בחכמה.

10) ס' הבהיר סקצ"א (זח"א בהשמטות רסד, ריש ע"ב) — הובא ונת' בפרדס שכ"ב פ"ד.

11) ח"ג קפ, ב.

12) טעמי המצות, שער המצות וס' הליקוטים פ' חוקת. הגהות הרח"ו לזהר שם.

13) זהר שם. כתבי האריז"ל שבהערה הקודמת. — פרש"י לתולדות כה, כה. — ובכ"מ.

14) רש"י חוקת יט, ב — מספרי שם. רמב"ם הל' פרה אדומה פ"א ה"ב ואילך.

15) אבל להעיר שבזהר שם מפרש „תמימה" — „שור תם דינא דפייא". וברע"מ (בזח"ג שם): תמימה מסטרא דחסד דאיהו דרגא דאברהם.

16) פסיקתא דר"כ פ' פרה. יל"ש חוקת רמז תשנט.

17) שלאחרי גלות מצרים („פרה זו מצרים"). ועיין ל"ת להאריז"ל ר"פ תצא. ס' הליקוטים שם. ועוד.

ווען דער מדובר וואָלט דאָ געווען וועגן מי החטאת (פון פרה אדומה), וואָלט קיין תמי׳ ניט געווען, וואָרום מים (שיורדים ממקום גבוה למקום נמוך[18]) זיינען בחי׳ חסד[19] (ובפרט מי חטאת וועלכע זיינען „מים חיים"[20]); אָבער די הדגשה דאָ איז דוקא אויף אפר פרה[21], וואָס דער אפר[22] קומט דאָך פון דער פרה גופא.

ב. וי״ל דעם ביאור אין דעם:

עס איז ידוע[23] אַז עס זיינען פאַראַן צוויי אופנים אין מדת החסד:

איין אופן איז — חסד „מצד הגדולה"[24]. ע״ד ווי מיר זעען ביי אַ מלך גדול אָדער ביי אַ שר ועשיר מופלג, אַז צוליב זייער הרגש הגדלות שטייען זיי אין אַ תנועה פון נדיבות בהרחבה גדולה, אויף צו משפיע זיין „רב טוב וחסד לכל הבריות כקטן כגדול"[25]. [וואָס דערפון קען נשתלשל ווערן למטה דער ענין פון חסד דקליפה — חסד דיש־מעאל[26] — וואָס קומט באַ ישמעאל׳ן[27] מצד גבהות וגסות, „בכדי להראות את עשרו ותפארת גדולתו ולהיות לו לשם ולתפארת"[28]].

אַ צווייטער אופן אין חסד איז — חסד דאברהם, וואָס דער חסד איז, אדרבה, פאַרבונדן מיט ביטול ושפלות דוקא, „ואנכי עפר ואפר": מצד דעם וואָס ער האָט זיך געהאַלטן קלענער פון אַלע־מען — „משים עצמו כשיריים"[29] — דעריבער האָט ער משפיע געווען חסד צו אַלעמען.

וואָס דער אויפטו און יתרון מעלה אין דעם אופן השפעת חסד איז ניט נאָר אין דעם, וואָס דער וואָס איז ביי זיך בטל ושפל מאד, האַלטנדיק אַז אַלע אַנדערע זיינען „חשובים ממנו", גיט ער אַוועק דעם צווייטן „מכל אשר לו"[30] און זיך איז ער מפרנס „מהשיריים והמותרות" [משא״כ דער וואָס זיין חסד קומט מצד הגדולה, לאָזט ער דעם עיקר פאַר זיך, און דעם צווייטן גיט ער נאָר די שיריים] — נאָר נאָכמער (ווי דער אַלטער רבי זאָגט אין לקו״ת[31]), אַז „אפילו מגיע לו ריעותא מהגמילות חסד" איז מען זיך ניט מונע מלגמול חסד.

---

18) ראה תענית ז, א.

19) ראה תניא ספ״ד. שער היחוד והאמונה פי״א (פח, ב). ובכ״מ. — ובלקו״ת ותו״ח שבהערה 23 לענין חסד דאברהם.

20) חוקת שם, יז. וראה בארוכה לקו״ת חוקת (נו, ב ואילך) ש„מים חיים" הו״ע השוב.

21) ולהעיר שגם עפר סוטה ענינו גבורות (ראה זח״ג קכה, א: ומן העפר . . דדינא קשיא. מאו״א אות ע׳ סכ״ד. ועוד).

22) ואף שהוא רק אפר הנשאר מהפרה — מ״מ ה״ז שייך לענין הגבורה (ראה טעה״מ וס׳ הליקוטים שם: חומש הדינין). וראה בארוכה לקו״ת חוקת שם שאפר פרה הו״ע הרצוא. וראה שערי אורה (מז, ריש ע״ב) ד„אפר ביסוד האש". ולהעיר מתו״ח תולדות ד, רע״א.

23) בהבא לקמן — ראה לקו״ת עקב יז, ג ואילך. תו״ח שם (ואילך). אוה״ת פרשתנו צ, סע״א ואילך. המשך תער״ב ח״א פרק רמ. ד״ה קטונתי עטר״ת. ועוד. וראה אגה״ק סי׳ ב.

24) היינו חסד דקדושה (רב חסד) — ראה ב(רוב ה)מקומות שבהערה הקודמת.

25) ל׳ האוה״ת שם צא, סע״א.

26) לקו״ת שם יח, א. תו״ח שם, ב. אוה״ת שם צג, א ואילך. ד״ה קטונתי שם. וראה אגה״ק שם. ועוד.

27) ווען „יצא ממנו", מאברהם (אוה״ת שם צג, ב).

28) ל׳ הלקו״ת שם.

29) ר״ה יז, ריש ע״ב. וש״נ.

30) ובתו״ח (שם, א): הי׳ יכול להניח כל עצמותו בשביל אחרים (וצע״ק בתו״ח ח״ש קלט, ד: חוץ מעצמותו). וראה שם ויגש צ, סע״א.

31) שם יח, א.

און ווי מען געפינט עס ביי אברהם'ן, וואָס זיין חסד איז געווען (כנ"ל) מצד דעם וואָס ער האָט זיך געפילט ווי „עפר ואפר", אַז ניט נאָר איז ער געווען גרייט צו שטעלן אין סכנה[32] זיין חיי הגוף בכדי צו העלפן אַ צווייטן

— ווי דערציילט אין פ' לך[33] (וואָס דאָרט איז דער ערשטער סיפור (מפורש) פון אברהם'ס התעסקות אין מדת החסד), אַז צוליב דעם ענין פון פדיון שבוים[34] (אמת טאָקע אַז אין חסד גופא, איז דאָס אַ „מצוה רבה"[35]) האָט זיך אברהם געשטעלט אין סכנה[36] און געפירט אַ מלחמה מיט מלכים גיבורים[37] —

נאָר נאָכמער, אַז ער האָט צוליב דעם „אַוועקגעגעבן" אויך פון זיין רוחניות. ווי דערציילט בהתחלת הסדרה[38], אַז בשעת עס זיינען געקומען די „שלשה אנשים" האָט אברהם אבינו געזאָגט צו דעם אויבערשטן „להמתין לו עד שירוץ ויכניס את האורחים"[39]. ד.ה. אַז צוליב הכנסת אורחים איז ביי אברהם'ן געווען רעכט צו איבעררייסן דעם ענין פון קבלת פני השכינה — און ווי די גמרא[40] לערנט אפ דערפון אַז „גדולה הכנסת אורחין (יותר[41]) מהקבלת פני שכינה".

ג. ס'איז אַ דבר המובן, אַז פאָר אברהם'ן, וואָס זיין גאַנץ לעבן איז געווען (ניט קיין חיים בשריים, נאָר) חיים רוחניים[42], איז דער אָפלאָזן „הקבלת פני שכינה" אַ גרעסערע מסירת נפש — און גרעסער באין ערוך — ווי דאָס אייגנשטעלן חיי הגוף שלו.

נאָכמער: צוליב וועלכע אורחים האָט אברהם איבערגעריסן דעם מצב פון „הקבלת פני שכינה" — פאָר אָזעלכע וואָס (ער האָט געמיינט, אַז זיי) זיינען „(ערביים שׁ)משתחווים לאבק רגליהם"[43] — ניט סתם עובדי עבודה זרה, נאָר דער נידעריגסטער (—נאָך נידעריגער און נאָר אבק לגבי רגליהם—) אופן פון עבודה זרה!

קומט אויס, אַז אברהם האָט זיך אָפגעריסן פון די העכסטע דרגות ברוחניות, ווי ס'איז דער ענין פון „הקבלת פני שכינה"

— וואָרום אויך אין די זמנים ווען ביי אברהם'ן איז ניט געווען דער מצב פון „הקבלת פני שכינה" איז ער געווען אַ מרכבה להּ, כל ימי חייו, ווי דער

32) ולהעיר, שאמירת אברהם ואנכי עפר ואפר היתה בקשר לתפלת אברהם על אנשי סדום, שהעמיד עצמו בסכנה להתפלל עליהם (ד"ה אשר ברא (פ"ה) וכל הנהגה (פ"ח. ע"ש) תרפ"ט (בסה"מ קונטרסים ח"א)).

33) יד, יד־טז.

34) ראה לקמן בפנים סעיף ה.

35) ב"ב ח, ריש ע"ב. רמב"ם הל' מתנות עניים (פ"ח סה"י). ובטושו"ע (יו"ד ר"ס רנב): מצוה גדולה (וכ"ה ברמב"ם שם בתחילת ההלכה. וראה ב"י שם).

36) ראה השקו"ט (פתחי תשובה יו"ד שם. וראה אנציקלופדי' תלמודית ערך הצלת נפשות ע' שמח־ט ושנ"ו) — אם מותר (או מחוייב) ליכנס לספק סכנה ע"ז או לאו. ע"ש.

37) אשר בשביל להדגיש זה האריך הכתוב בהסיפור (פרש"י לך יד, ט. וראה פרש"י שם טו ד"ה לילה „לא נמנע").

38) יח, ג ובפרש"י (בפי' הב'). שבת קכז, סע"א.

39) ל' רש"י שם.

40) שבת שם. שבועות לה, ב.

41) כ"ה בשבועות שם.

42) ל' אדה"ז — אגה"ק ביאור לסי' זך בתחלתו. — יתירה מזו בהאבות שהן הן המרכבה (ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו). וראה תניא פכ"ג (כח, ב): כל אבריהם כולם . . כל ימיהם. שם רפל"ד: כל ימיהם לעולם לא הפסיקו אפילו שעה אחת. ובמאמרי אדה"ז הקצרים (ע' תקמ): אפי' בשינתם.

43) רש"י פרשתנו יח, ד (מב"מ פו, ב).

אלטער רבי זאגט" וועגן די אבות, אז „כל ימיהם לעולם לא הפסיקו אפילו שעה אחת" פון צו זיין אַ מרכבה: פאר־שטייט מען דעם עילוי בשעת „וירא אליו ה'", די התגלות בראי' צו אברהם'ן —

כדי צו ארויסהעלפן אזעלכע וואס זייער הנהגה איז דער היפך גמור פון „הקבלת פני שכינה" (עבודה זרה באופן הכי תחתון)!

פון וואנעט איז געקומען צו אברהם'ן אזא הנהגה?

דאס וואס אידן, נאך אברהם'ען, פירן זיך אזוי — איז ניט קיין חידוש: עס איז א הוראה מפורשת אין תורה, אז „גדולה הכנסת אורחין (יותר) מהקבלת פני שכינה": אבער פון וואנעט האט עס אברהם אפגעלערנט[45]?

נאר ווייל אברהם איז, כנ"ל, געווען בתכלית הביטול, „ואנכי עפר ואפר", איז דעריבער ביי אים געווען אפגעלייגט, אז יעדער איינער, ווער עס זאל נאר זיין, קומט פריער פאר אים, ביז אז אפילו די אייגענע רוחניות דארף מען אוועקלייגן אן א זייט צו ארויסהעלפן א צווייטן בגשמיות.

ד. און דאס איז די שייכות פון אמירת אברהם „ואנכי עפר ואפר" צו די צוויי מצוות פון „אפר פרה ועפר סוטה" — ווייל דער קיום פון די צוויי מצות איז פארבונדן דוקא מיט דעם הרגש החסד ווי דאס קומט פון „ואנכי עפר ואפר", ע"ד ווי ס'איז געווען ביי אברהם'ן — צו זיך מוסר נפש זיין ברוחניות צוליב העלפן א צווייטן (וואס דאס ווייזט, כנ"ל, אויף מסירת נפש אמיתית):

דער דין ביי פרה אדומה איז, אז „כל העוסקין בפרה מתחלה ועד סוף"[46] ווערן טמא. עס פאדערט זיך[47] פון דעם כהן[48], וואס ענינו איז קדושה וטהרה ולשרת בביהמ"ק, אז ער זאל יורד זיין ממדריגתו ביז צו ווערן טמא (און דורך דעם ניט קענען טאן די עבודה איז בית המקדש) בכדי צו קענען ברענגען טהרה פאר א צווייטן אידן.

און פאר וועלכן איד דארף עס דער כהן זיך מטמא זיין — פאר א טמא מת, אבי אבות הטומאה[49], וואס ברוחניות מיינט עס[50]: בשעת א איד איז דבוק צום אויבערשטן איז ניט שייך דער ענין המיתה וטומאה, כמש"נ[51] ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום. טומאת מת ווייזט אז מ'איז ר"ל אפגעריסן פון קדושה, ביז אז עס איז בדרגא פון טומאת מת. און צוליב אזא אידן מאנט מען ביים כהן, אז ער זאל זיך ניט רעכענען מיט זיין רוחניות און זיך מטמא זיין, אבי צו העלפן דעם אידן צו באקומען זיין טהרה.

---

44) תניא רפל"ד. וראה לעיל הערה 42.

45) ע"ד הפשט י"ל — שכיון שבא ה' לבקרו למה ה' צריך להשינוי כחם היום — אם היו באים אורחים בלאה"כ לא ה' יכול לטרוח בהם כיון שמקבל פני השכינה, ועכצ"ל שגדולה הכנסת כו'.

46) ל' המשנה פרה ספ"ד. במדב"ר (רפ"ט. שם, ה). תנחומא חוקת (ג. שם ז). רמב"ם הל' פרה אדומה רפ"ה.

47) בהבא לקמן — ראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1058 ואילך ובהנסמן שם.

48) דכל מעש' עד שתעשה אפר הוא בזכרי כהונה (פרה שם. רמב"ם שם פ"ד ה"ז).

49) רש"י ד"ה בחלל — פסחים יד, ריש ע"ב. ועוד (ראה אנציקלופדי' תלמודית ערך אבי אבות הטומאה. וש"נ).

50) ראה לקו"ש ח"ד שם. ח"ח ע' 326. ח"ח ע' 233.

51) ואתחנן ד, ד. וראה אדר"נ פל"ד, י.

און עד״ז איז בנוגע „עפר סוטה״: דער אויפטו פון מי סוטה איז, אז „לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה תורה שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים״[52]. עס איז ניטא קיין גרעסערער חילול הקודש ר״ל ווי מחיקה (בידים) שמו של הקב״ה[53] — און צוליב עשיית שלום בין איש לאשתו איז מען מוחק דעם שם. און דא רעדט זיך וועגן אן אשה, וואס האט זיך געפירט אין אן אופן פון היפך הצניעות לגמרי — אויך נאך התראת הבעל (קינוי) האט זי ניט געפאלגט און ס׳איז געווען סתירה — און פונדעסטוועגן זאגט תורה, אז אויך צוליב (דעם שלום מיט) דער אשה איז כדאי און ס׳איז א מצוה וציווי צו מוחק זיין דעם שם הקדוש!

ה. לויטן אויבנדערמאנטן ביאור אין דער שייכות פון „ואנכי עפר ואפר״ צו פרה אדומה, וועט אויך צוקומען א תוספת הסברה אין א סיפור אין זהר (בשייכות צו פרה אדומה):

אין זהר[54] ווערט דערציילט, אז ר׳ פינחס בן יאיר האט געבעטן ביי רשב״י ער זאל זאגן א „מלה חדתא״ אין פרשת זאת חוקת התורה. האט רשב״י געבעטן אז ר׳ אלעזר בנו זאל זאגן „מלה חד״ (און ר״א האט אזוי געטאן).

איז דער טאטע מבאר (אין זיינע הערות אויף זהר[55]) דעם טעם וואס רפב״י האט געוואלט א „מלה חדתא בפרשת פרה אדומה דוקא״, אז דאס איז דערפאר וואס בחינת רפב״י „הוא ע״ד אברהם אבינו״, און „באברהם כתיב ואנכי עפר ואפר, שבשביל שאמר אפר זכו בניו לאפר פרה״, און דעריבער „ביקש שיאמר בפ׳ פרה דוקא״.

איז אין פלוג ניט פארשטאנדיק: ווי־באלד אז דער ענין פון פרה אדומה האט א שייכות צו בחינתו של רפב״י — פאר־וואס האט ער עצמו ניט געזאגט די „מלה חדתא״ אין פרשת פרה אדומה?

ועד״ז רשב״י — וואס רפב״י האט אים געבעטן זאגן די „מלה חדתא״ דערפאר וואס ענינה של פרה אדומה האט א שייכות צו בחינת רשב״י (ווי דער טאטע איז דארט[56] מבאר) — האט אויך ער דאס ניט געזאגט, נאר געבעטן זאגן ר״א בנו.

וע״פ הנ״ל — אז די שייכות פון „ואנכי עפר ואפר״ צו פרה אדומה איז מצד דער הנהגה פון אברהם אבינו במדת החסד אין אן אופן פון ביטול — יש לומר:

די שייכות בפשטות[57] צווישן רפב״י מיט חסד דאברהם איז, וואס מען געפינט אז רפב״י האט זיך עוסק געווען אין פדיון שבוים[58], וואס כנ״ל, איז דאס דער ערשטער סיפור אין תורה וועגן חסד דאברהם, וואס דאס איז א חסד וואס איז פארבונדן מיט איינשטעלן זיך אין סכנה צוליב ראטעווען א צווייטן.

און אט די שייכות פון רפב״י צו חסד דאברהם (צוליב וועלכן מ׳איז זוכה צו אפר פרה) האט רפב״י געוואלט אויסדריקן אין דעם ענין גופא (אויף אויפטאן א „מלה חדתא״ אין פרשת פרה

52) שבת קטז, א. וש״נ. רמב״ם סוף הל׳ חנוכה.
53) ראה רמב״ם הל׳ יסוה״ת פ״ו ע״ד האיסור דמחיקת השם.
54) ר״פ חוקת (קצט, סע״ב).
55) לקוטי לוי״צ לזהר כרך ב ע׳ שפט־שצ.
56) שם ע׳ שצ.
57) נוסף על המבואר בלקוטי לוי״צ שם ע״ד הקבלה.
58) חולין ז, א.

אדומה), און אין דעם זעלבן אופן — האָט ער דעריבער מוותר געווען אויפן זכות צו מגלה זיין א „מלה חדתא" אין תורה — וואָס איז א זכות נפלא[59] — כדי צו מזכה זיין רשב"י מיט דעם זכות, מסירת נפש ברוחניות פאַר א צווייטן אידן.

ועד"ז רשב"י, האָט מוותר געווען אויף זיין זכות כדי אז ר"א בנו זאל האָבן דעם זכות (ולהעיר אז דער טאָטע איז מבאר[56], אז דאָס וואָס ר"א האָט גע־זאָגט די מלה חדתא איז „ע"ד כמו שהפרה הראשונה נעשית באלעזר הכהן"[60]).

ו. ע"פ כל הנ"ל וועט אויך ווערן פאַרשטאַנדיק פאַרוואָס דער שכר אויף עבודת אברהם („ואנכי עפר ואפר") איז פאַרבונדן מיט אפר פרה דוקא (ניט מיט „מי חטאת" שבזה):

דער אופן הנ"ל פון חסד דאברהם — וואָס ער האָט אַוועקגעגעבן אפילו אייַ־גענע רוחניות אויף צו העלפן א צווייטן — איז פאַרבונדן דערמיט וואָס ער האָט צוליב דעם ענין החסד אויסגענוצט אויך זיין מדת הגבורה[61]. כידוע הפירוש[62] אין דעם פסוק[63] „כי ידעתיו למען אשר יצוה

---

59) ראה אגה"ק סכ"ז (קמד, ב ואילך).

60) ואולי יש לומר, שגם זה — שפרה אדומה (הראשונה) נעשית באלעזר דוקא, סגן (ספרי ורש"י חוקת יט, ג) — מורה על ענין הנ"ל, שהכה"ג „מוותר" על הזכות להביא טהרה כזו שביכולתה לטהר טומאת מת (ראה במדב"ר פי"ט, ד. תנחומא חוקת ו). אבל בזהר שם (קפ, ב) הטעם דאי אפשר להיות באהרן.

61) להעיר ג"כ מקונטרס ומעין מ"א פ"ב. ד"ה למען דעת תר"ץ (סה"מ קונטרסים ח"א) פ"ד־ה. ועוד.

62) סה"מ אידיש ע' 205. סה"מ תש"ט ע' 4 (השני). ועוד. וראה תו"א בשלח סג, ב.

63) פרשתנו יח, יט.

גו' לעשות צדקה ומשפט", אז די צדקה פון אברהם'ן איז געווען פאַרבונדן מיט משפט: פריער האָט אברהם זיך שופט געווען, זיך אַפגעשאָצט וויפל ער מוז האָבן פאַר זיך, וואָס אויף דעם האָט ער געמאַכט א שטרענגען משפט (בגבורה ודין), אַפמעסטנדיק אז פאַר זיך מעג ער נעמען בלויז „המוכרח לו ממש", כנ"ל, און דאָס גאַנצע איבעריגע האָט ער אַוועקגעגעבן לצדקה.

וואָס אויך די הנהגה — אז מדת הגבורה איז מסייע אינעם ענין החסד — איז פאַרבונדן מיט דער תכונה פון ביטול (ואנכי עפר ואפר): בשעת דער חסד קומט מצד ביטול, דעמאָלט איז דער חסד ניט באַגרענעצט צו איין טייל פון מענטשן (חסד אין דעם „ציור" פון מדת החסד), נאָר עס נעמט דורך אַלע טיילן פון דעם מענטש, ביז ער מאַכט איבער (מבטל) אויך די מדת הגבורה שלו[64] (וואָס מצד עצמה איז זי היפך החסד), אז אויך די מדת הגבורה ווערט אויסגענוצט צוליב חסד.

און דאָס איז דער טעם וואָס „ואנכי עפר ואפר" האָט געבראַכט צו „אפר פרה ועפר סוטה" — ווייל דער עיקר אויפטו פון „ואנכי עפר ואפר" דריקט זיך אויס ניט אין אַן ענין פון חסד מעיקרא (מי חטאת, וואָס מים איז חסד כנ"ל), נאָר אין דעם וואָס מען מאַכט איבער די גבורה לחסד.

וואָס דאָס איז דער ענין פון שריפת (—ביטול) הפרה — די המתקת הגבורות, און דערפון ווערט דער „אפר

---

64) ע"ד הענין דרחמים שמהפך וממתיק גם הגבורות (ראה בארוכה ד"ה כל המרחם תש"ט. ובכ"מ) — דאברהם ויעקב אחידו ביצחק (זח"ג ק, רע"א. דרושי תק"ש בסי' (רמו, סע"ד ואילך). ועוד).

פרה״ [וכמבואר אין לקו״ת[65], אז דאָס איז דער ענין פון ״אפר״, אז אַנשטאָט ״פרה״ — פר ה׳ (וואָס ווייזט אויף די ה׳ גבורות כנ״ל ס״א), ווערט ״אפר״ — א׳ פר — וואָס דער א׳ ״היינו הגבורה כמו שהוא בשרשו״, המתקת הגבורות בשרשן];

ועד״ז איז דער אויפטו פון ״עפר סוטה״, וואָס עס איז מהפך די ״מים המרים״, אז די ״מים המרים״ (גבורות) זאָלן אויפטאָן די פעולה של חסד[66] — ״ונקתה ונזרעה זרע״[67].

(משיחות ש״פ חוקת — תש״מ, תשמ״א, תשד״מ)

---

65) חוקת ס, ב. וראה כתבי האריז״ל שבהערה 12.

66) ראה ד״ה כל המרחם שם פ״ה. ועוד.

67) נשא ה, כח. (ובפרש״י מ)סוטה כו, א.